

Nieuwsbrief

JANUARI 2022

ONZE STABYHOUN

Vereniging voor het behoud en de ontwikkeling van het ras Friese Stabij en het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van het ras

Beste leden,

Allereerst een goed 2022 met veel geluk, een goede gezondheid en veel plezier met jullie honden. Ook in 2022 hopen wij jullie inspirerende nieuwsbrieven te sturen.

Op 18 december 2021 heeft het nieuwe bestuur voor de eerste keer vergaderd. Digitaal vanwege de coronamaatregelen. In deze vergadering is Gerda Nijboer benoemd als penningmeester. Ruud Bijloo is onze nieuwe secretaris en Hillie van der Meer heeft de benoeming aanvaard van coördinator evenementen.

Verder is in deze vergadering een voorlopige planning gemaakt van onze activiteiten in 2022, zoals twee Jonge Honden Dagen en de te houden Algemene Ledenvergaderingen in het voorjaar en najaar. In een volgende nieuwsbrief ontvangen jullie een overzicht van de activiteiten. Wij hopen natuurlijk, dat we elkaar weer vaker dan het afgelopen jaar op een meer gewone manier mogen ontmoeten. Dat blijft evenwel afwachten...

Ik ben erg geschrokken van de toegenomen diefstal van honden. De politie waarschuwt baasjes om extra op te letten bij het uitlaten van de hond. De politie vermoedt dat de jacht op honden zo populair aan het worden is door het geld dat ermee verdiend kan worden. "Het betreffen uiteenlopende rassen en vaak zien we dat een bepaalde periode een specifiek ras populair is. Een gezonde rasechte hond is dan zeer in trek, omdat pups van dit ras veel geld opleveren", aldus de politie. Bij verdachte situaties roept de politie hondeneigenaren op om contact op te nemen met de dierenpolitie via 144.

Yvonne Schram
Voorzitter

FOKKERIJZAKEN

Vandaag zit ik aan de keukentafel bij Gerrit en Hillie van der Meer in het buurtschap Kukherne onder Twijzelerheide.

Gerrit en Hillie wonen op een prachtige boerderij gelegen aan een doodlopende weg aan de Kûkhernsterfeart, een afwateringskanaal, dat uitkomt in het Lauwersmeer.

Naast hun veestapel, waarmee ze hun boterham verdienen, lopen er drie Stabij's en een Wetterhoun op en rond het erf. De honden hebben hier een prachtig leven.

De familie Van der Meer kreeg hun eerste Stabij Romkje 18 jaar geleden.

In die 18 jaar zijn er 6 nestjes gefokt. Echte hondenliefhebbers, die zo nu en dan een nestje fokken. De laatste 2 nesten zijn gefokt met Afke. Ze heeft in 2 nesten 23 pups gekregen. Dit vinden wij wel genoeg, geeft Hillie aan. Naast Afke lopen er nog

Romkje en Frouckje fan de Lytse Lauwers op en rond de boerderij. Ze zijn vanaf de oprichting van Onze Stabyhoun lid geworden en fokken via onze vereniging.

Voorheen fokten ze op eigen houtje. De pups van Afke zijn naar alle windstreken gegaan. Amerika, Canada, Frankrijk, België, Finland en Duitsland.

Inmiddels hebben ze een kennelnaam aangevraagd: 'fan de Kûkhernsterfeart' en de pups uit de volgende nesten krijgen deze naam. Na een bezoekje aan de Jonge Honden Dagen is Hillie dusdanig enthousiast geworden dat ze heeft aangegeven wel iets meer te willen doen voor de vereniging. Dit heeft geresulteerd in een bestuursfunctie in het nieuwe bestuur. Ze voelen zich echt thuis bij Onze Stabyhoun. Goede begeleiding en goed overleg bij hun fokkerij hebben ze als heel prettig ervaren.

Gerrit en Hillie bedankt voor jullie gastvrijheid en misschien tot ziens bij een volgend nest bij een van jullie andere Stabij's.

Hein van Althuis

HET NUT VAN DE EMBARK TEST

Er zijn heel veel DNA-testen op de markt, over het algemeen bestemd voor één aandoening en voor één ras. Nieuw op gebied van DNA-tests voor (ras)honden is het testen op het gehele genoom; whole genome sequencing. Hierbij wordt elk stukje DNA ontrafeld en getest. Dit kan bij honden sinds 2005, toen werd voor het eerst het gehele DNA van één hond in kaart gebracht. Met deze waardevolle informatie weten wetenschappers nu hoe het genetische plaatje van de diersoort hond er uit ziet en kunnen heel veel erfelijke kenmerken gevonden worden met maar één test. Een van de laboratoria die zo'n soort test nu aanbiedt voor honden is het Amerikaanse bedrijf Embark.

De “breeders kit” van Embark test met één swab wangslimvlies op meer dan 200.000 markers. Een marker is een plek op het DNA waarvan we exact weten welke eigenschap daar ligt. Dit kan zijn het bepalen van de vachtkleur, de oorlengte, maar ook de aanleg voor een erfelijke ziekte. Op dit moment is er wereldwijd geen ander laboratorium dat zo breed test als Embark, wat hun test vooruitstrevend maakt voor de hondenfokkerij. Omdat er veel breder wordt getest, is de Embark-test ook niet te vergelijken met een enkele DNA test voor een ziekte of kenmerk, zoals we bijvoorbeeld kennen van de DNA test voor ziektes als von Willebrand of PRA. De Embark test omvat dat en nog veel meer.

Gezondheid en genetica

De uitslag van de Embark-test geeft alle relevante informatie voor hondeneigenaren. Die uitslag is opgedeeld in drie categorieën: gezondheid, ras (en genetische afkomst, leer uit welk werelddeel het DNA van je hond oorspronkelijk komt!), en fysieke kenmerken. Onder fysieke kenmerken (traits) vallen alle kenmerken waar we op kunnen testen die niet te maken hebben met de gezondheid van de hond, zoals de vachtkleur, vachtlengte- en structuur, oogkleur en lichaamsbouw. Hoewel deze laatste categorie altijd leuk is om te weten -je kunt er bijvoorbeeld mee voorspellen of er (on)gewenste kleuren aanwezig zijn- is vooral de gezondheid belangrijk voor fokkers.

De Embark test bevat voor vrijwel alle rassen wel een of meerdere specifieke testen. Er wordt op meer dan 200 verschillende aandoeningen getest. Dit is een heel breed pakket waarvan natuurlijk niet alles bij alle rassen voorkomt. Toch kan het goed zijn om te weten wat je hond bij zich draagt in z'n genenpakket. Als een hond lijder blijkt van een bepaalde erfelijke ziekte zal Embark de eigenaar hiervan op de hoogte stellen per e-mail met de benodigde informatie; hoe vererft het? Wat betekent het voor mijn hond en wat kan ik doen om het risico op ziekte te verkleinen?

Een tweede waardevolle tool van de Embark test is de categorie “inbreeding & diversity.” Er komt steeds meer aandacht voor het belang van genetische diversiteit voor rashonden. Omdat genen in paren voorkomen en de meeste erfelijke ziektes tot uiting komen als de hond twee kopieën van het gen heeft, heeft een hond met veel genetische diversiteit een verkleinde kans op erfelijke aandoeningen. Hij kan bijvoorbeeld wel een gen van een aandoening bij zich dragen, maar zal er bij een autosomaal recessieve vererving zelf niet ziek van worden. Tegelijkertijd worden rashonden opgebouwd uit een kleine selectie grondleggers waardoor de diversiteit maar beperkt is. De Embark test brengt in kaart hoe genetisch divers je hond nu precies is. Het hele genoom wordt uitgetekend, met de “ingeteelde gebieden” in kleur aangegeven. Zodra er meer fokdieren getest worden via Embark geeft dit nog een extra mogelijkheid: als zowel de reu als teef getest zijn, kan worden berekend op welke gebieden en in welke mate de nakomelingen genetisch divers zullen zijn. Dit geeft fokkers voor het eerst de mogelijkheid om doelgericht te fokken voor behoud van de genetische diversiteit die er is in het ras.

Het COI (inteltpercentage) wordt door Embark berekend op DNA-niveau. De meeste fokkers zijn wel bekend met het COI van hun nesten op papier, maar hier zitten een aantal nadelen aan: ten eerste wordt het COI meestal standaard berekend over 6 generaties. Alle inteelt die voor die 6 generaties is voorgekomen wordt niet meegenomen in de berekening, waardoor een onvolledig beeld ontstaat. Voor het ware getal moet het COI worden berekend over alle generaties. Een ander nadeel van de traditionele COI-berekening is dat het gebeurt op basis van informatie op papier. Fouten in de stamboom of gesjoemel met namen in het verleden zorgen daarom voor een berekening die niet klopt. Door via Embark te testen wordt het ware COI bekend, zonder misvattingen door fouten in een stamboom of database. Dit vertelt de eigenaar niet alleen het inteeltpercentage van de hond, maar zet deze ook af tegen het rasgemiddelde en het gemiddelde van alle rashonden.

Hoe werkt testen?

Het handige van de Embark test is dat alle bovenstaande gegevens worden verzameld door middel van slechts één DNA swab. Via www.embarkvet.com kan de test worden besteld, voor fokdieren is de “Embark for breeders” testkit de juiste keuze. De kit bevat één swab om het DNA zelf mee af te nemen, een instructie over hoe je dit kan doen en de benodigde informatie om de test aan een hond te koppelen. De DNA swab stuur je vervolgens terug naar het laboratorium in Amerika terwijl je de testkit activeert. Binnen een aantal weken zal Embark je laten weten dat je verzending is aangekomen bij hun laboratorium, dat het verwerken is begonnen en uiteindelijk dat de testuitslagen bekend zijn. Deze zijn te bekijken via je eigen Embark account. Vanaf hier kies je zelf welke gegevens van je hond openbaar zijn en dus gedeeld kunnen worden met andere hondenliefhebbers en fokkers. Per categorie (gezondheid, ras en eigenschappen) kunnen de gegevens op de Embark website openbaar worden gemaakt of privé gehouden. Een uitdraai van de ras specifieke tests die in de Embark test zitten kan naar de rasvereniging worden gestuurd. De standaardprijs voor één test is 179 Amerikaanse dollar, maar Embark heeft regelmatig kortingen. Ook worden er met enige regelmaat vanuit Nederland bulk bestellingen geplaatst met groepskortingen. Hiervoor is de Facebookgroep “Embark rashonden groep” een goed startpunt.

Marjoleine Roosendaal

Bank: NL18INGB 0008 0913 39
t.n.v. Onze Stabyhoun
Kamer van Koophandel nummer
57407428

Telefoon: 06-53548080
E-mail: info@onzestabyhoun.nl

www.onzestabyhoun.nl